

Coffeeshop in de buurt

De herhalingsmeting: ervaringen van direct omwonenden in 2013

Inhoud:

1. Conclusies
2. Frequentie van overlast
3. Aard van de overlast
4. Overlast gemeld?
5. Ervaren overlast in perspectief
6. Aanpak overlast

Dordrecht telt van oudsher acht coffeeshops gelegen in de Binnenstad. De gemeente Dordrecht zet zich in om overlast in het algemeen, en van coffeeshops in het bijzonder, te verminderen. Uit de nulmeting van 2011 blijkt dat een aanzienlijk deel van de direct omwonenden last heeft van coffeeshops. Om te zien hoe de leefsituatie van omwonenden rond coffeeshops zich heeft ontwikkeld hebben we in 2013 het onderzoek herhaald. De resultaten van de herhalingsmeting leest u in deze factsheet.

De gemeente Dordrecht vindt het belangrijk om de mening en ervaringen van de omwonenden zelf te horen. Hoe kijken omwonenden aan tegen de aanwezigheid van coffeeshops in de buurt? In welke mate ervaren zij hier overlast van en waar bestaat deze overlast uit? Melden omwonenden de ervaren overlast? Hoe heeft de overlast zich de afgelopen jaren ontwikkeld? En wat vinden omwonenden van de aanpak van overlast door de gemeente?

Figuur 1 Ligging coffeeshops in Dordrecht

1 Conclusies

Minder ervaren overlast van coffeeshops

De overlast van coffeeshops in de binnenstad van Dordrecht heeft zich gunstig ontwikkeld. Hoewel nog steeds wel een aanzienlijk deel (56%) van de direct omwonenden van een coffeeshop hier overlast van ervaart, is dit aandeel afgenomen ten opzichte van 2011 (67%).

Drie op de tien omwonenden ervaren vaak overlast van coffeeshop

Van de omwonenden die overlast ervaren van coffeeshops (zes op de tien) heeft de helft hier *vaak* last van, en de andere helft *soms*. Het aandeel omwonenden dat *vaak* overlast van een coffeeshop heeft, ligt aanzienlijk hoger dan bij cafés, discotheken/dancings en overige voorzieningen. Hierbij dienen we ons wel te realiseren dat het onderzoek gehouden is onder de direct omwonenden van een coffeeshop waardoor het mogelijk is dat de andere voorzieningen wat minder dicht in de buurt liggen en alleen al daardoor voor minder overlast zorgen.

Aard van de overlast hetzelfde als in 2011

De overlast is nog steeds gevarieerd en bestaat met name uit parkeeroverlast door auto's, lawaai van auto's en bezoekers, eten/roken/drinken/blowen, samenscholing van bezoekers en rommel of vervuiling.

Overlast weinig gemeld bij coffeeshophouder. Melden heeft ook weinig effect.

De meeste omwonenden die van de coffeeshop de meeste overlast in de buurt ervaren (zes op de tien) melden overlast *niet* bij de desbetreffende coffeeshophouder. Van

In 2011 werden omwonenden van zeven coffeeshops bevraagd, en in 2013 van alle acht de coffeeshops.

degenen die de overlast wél hebben gemeld, zegt slechts een klein deel (één op de tien) dat de overlast daarna is afgenomen. Hierin is niets veranderd sinds 2011.

Bewoners willen geïnformeerd worden

Veel bewoners (negen op de tien) vinden het belangrijk dat de gemeente hen informeert over de aanpak van overlast. Echter, slechts een derde zegt dat dit ook daadwerkelijk gebeurt. Wel vinden zes op de tien omwonenden dat de gemeente aandacht heeft voor het verminderen van de overlast van voorzieningen in de buurt.

Ontwikkelingen op het gebied van Dordtse coffeeshops

Op het gebied van de (Dordtse) coffeeshops zijn allerlei ontwikkelingen gaande of geweest:

- de media-aandacht voor coffeeshops is toegenomen;
- vier coffeeshops in Dordrecht zijn sinds de nulmeting van het onderzoek enige tijd gesloten geweest;
- het ingezetenen criterium is ingevoerd;
- het besloten clubcriterium (de zogenaamde wietpas) is ingevoerd en weer afgeschaft;
- na de 0-meting heeft de gemeente de coffeeshophouders aangesproken op de ervaren overlast en hen opgeroepen de overlast te beperken.

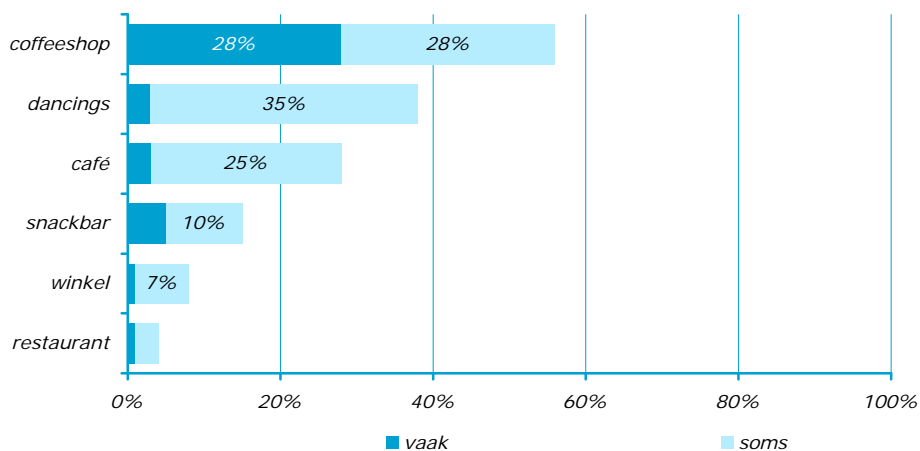
Per 1 juli 2012 is in Dordrecht het besloten clubcriterium (wietpas) ingevoerd. In november 2012 besloot de minister van Veiligheid en Justitie om de landelijke invoering per 1 januari 2013 niet door te laten gaan. Daarom is de wietpas ook in Dordrecht weer afgeschaft. Wel moeten bezoekers van een coffeeshop in Dordrecht in Nederland ingeschreven staan.

2 Frequentie van overlast

Zes op de tien omwonenden van een coffeeshop in Dordrecht zeggen hier wel eens overlast van te ervaren. Ruim vier op de tien (44%) ervaren hier (bijna) nooit overlast van. Vergeleken met 2011 zien we wel een gunstige ontwikkeling, want toen gaf nog slechts een derde aan (bijna) nooit overlast van een coffeeshop te ervaren. De ervaren overlast is dus afgenomen.

Van de overige voorzieningen in de buurt wordt minder overlast ondervonden dan van de coffeeshops. Alleen cafés en discotheken/dancings veroorzaken ook redelijk wat overlast, maar minder dan coffeeshops.

Figuur 1 Ervaren overlast 2013

Toelichting: % van degenen die zeggen dat de voorziening in de buurt aanwezig is.

Zes op de tien omwonenden hebben last van coffeeshops. De ene helft heeft er vaak last van en de andere helft soms.

Zes op de tien omwonenden hebben dus wel eens last van de coffeeshop. Drie op de tien omwonenden zeggen er vaak last van te hebben en eenzelfde aandeel soms. Het aandeel omwonenden dat soms last heeft van de coffeeshop is vergelijkbaar met het aandeel dat soms overlast heeft van cafés en discotheken/dancings. Het aandeel omwonenden dat vaak overlast ervaart van de coffeeshop ligt echter aanzienlijk hoger dan bij cafés, discotheken/dancings en de overige voorzieningen.

Tabel 1 Frequentie van overlast (%)

	(bijna) nooit		soms		vaak	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013
coffeeshop	33	44	30	28	37	28
discotheek	58	62	33	35	10	3
café	71	72	22	25	6	3
snackbar/cafetaria	85	85	9	10	6	5
winkel	91	92	7	7	2	1
restaurant	95	96	4	3	1	1

Toelichting:

↑ = significante toename t.o.v. 2011

↓ = significante afname t.o.v. 2011

% van degenen die zeggen dat de voorziening in de buurt aanwezig is. Exclusief 'weet niet/geen mening'.

Op de vraag van welke buurtvoorziening de meeste overlast ervaren wordt, geeft – net als in 2011 – de helft van de omwonenden van een coffeeshop aan dat dit de coffeeshop is (46%), waarbij opgemerkt moet worden dat het onderzoek is uitgevoerd onder omwonenden van coffeeshops. Een derde van de omwonenden zegt van geen enkele buurtvoorziening overlast te ervaren.

Ervaren ontwikkeling van de overlast

Aan de omwonenden van coffeeshops is ook de vraag voorgelegd hoe de overlast zich het afgelopen jaar ontwikkeld heeft. Zij zijn meer uitgesproken over de overlast door coffeeshops dan over die van overige type voorzieningen. Zes op de tien omwonenden zeggen dat de overlast door coffeeshops het afgelopen jaar gelijk gebleven is. Een vijfde geeft aan dat de overlast toegenomen is, terwijl eenzelfde aandeel een afname aangeeft. Ook nu zien we een gunstige ontwikkeling; vergeleken met 2011 zeggen de omwonenden vaker dat de overlast is afgenomen (+11 procentpunt) en juist minder vaak dat de overlast is toegenomen (-9 procentpunt).

Tabel 2 Ontwikkeling van de overlast in afgelopen 12 maanden (%)

	afgenomen		gelijk		toegenomen		saldo	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013	2011	2013
coffeeshop	8	19	64	62	28	19	+20	0
discotheek/dancing	14	21	79	76	7	3	-7	-18
café	12	6	83	86	5	8	-7	+2
snackbar/cafetaria	4	6	83	86	13	8	+9	+2
winkel	8	12	89	88	3	0	-5	-12
restaurant	8	6	87	92	5	2	-3	-4

Toelichting: % van degenen die zeggen dat de voorziening in de buurt aanwezig is.

↑ = significante toename t.o.v. 2011

↓ = significante afname t.o.v. 2011

3 Aard van de overlast

Welke vorm van overlast ervaren de omwonenden van een coffeeshop? Het gaat – net als in 2011 – om verschillende vormen van overlast. Met name parkeeroverlast door auto's, lawaai (draaiende automotoren, autoradio's en bezoekers op straat) en eten/roken/drinken/blowen op straat, door samenscholing van bezoekers op straat en rommel of vervuiling. De overige type voorzieningen zorgen voor minder verschillende soorten van overlast dan de coffeeshops. Zo zorgen cafés en discotheeken/dancings met name voor overlast door lawaai van bezoekers en muziek/lawaai uit de voorziening, en veel minder voor andere vormen van overlast.

Tabel 3 Soort overlast van coffeeshops (%)

soort overlast	2011	2013
1. parkeeroverlast auto's	44	41
2. lawaai van draaiende automotoren	45	40
3. eten, roken, drinken, blowen op straat	36	38
4. lawaai van autoradio's	42	38
5. lawaai van bezoekers op straat	42	35
6. samenscholing bezoekers op straat	34	30
7. vervuiling/rommel	30	29
8. parkeeroverlast fietsen/scooters	24	19
9. stank	19	19
10. intimidatie/bedreiging	11	15
11. vernieling/beschadiging	15	11
12. muziek/lawaai uit voorziening	8	5
13. bevoorradingsvoorziening	5	2

Toelichting: % van degenen die zeggen dat de voorziening in de buurt aanwezig is.

Er zijn geen noemenswaardige verschillen tussen 2011 en 2013.

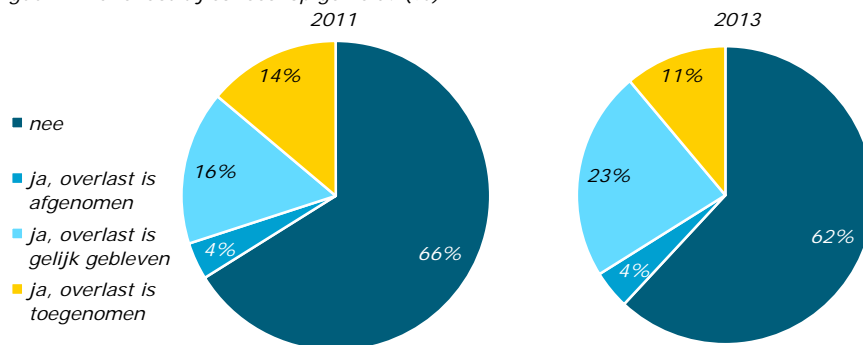
De aard van de overlast is gevarieerd. Het gaat vooral om parkeeroverlast, lawaai en overlast door eten/drinken/roken of blowen op straat.

4 Overlast gemeld?

Wanneer omwonenden overlast ervaren van een voorziening in de buurt, kunnen zij dit melden bij de desbetreffende voorziening. Vier op de tien omwonenden die last hebben van een coffeeshop melden dit ook bij de coffeeshophouder in kwestie (figuur 2). Toch helpt het melden volgens de bewoners meestal niet. Slechts een klein deel van de omwonenden (4%) zegt dat de overlast na het melden afgenomen is. Een kwart van de omwonenden geeft aan dat de overlast gelijk gebleven is, en één op de tien dat de overlast na het melden zelfs toegenomen is. Het meldgedrag rond coffeeshops is ongeveer gelijk aan dat bij cafés¹. Het meldgedrag in 2013 komt overeen met dat in 2011.

Zes op de tien omwonenden melden de overlast niet bij de desbetreffende coffeeshophouder.

Figuur 2 Overlast bij coffeeshop gemeld? (%)

Toelichting: % van degenen die zeggen van een coffeeshop de meeste overlast te ervaren. Er zijn geen noemenswaardige verschillen tussen 2011 en 2013.

5 Ervaren overlast in perspectief

Houding ten opzichte van levendigheid in de binnenstad speelt een rol

Overlast ervaren is deels een subjectieve beleving die van persoon tot persoon kan verschillen. Wat de ene persoon als overlast beschouwt, kan een ander als redelijk zien. Het ervaren van overlast door direct omwonenden van coffeeshops zal voor een deel samenhangen met hun algemene houding ten opzichte van overlast en levendigheid in de Binnenstad. Om die reden hebben we aan de omwonenden enkele stellingen voorgelegd over hun houding ten opzichte van het wonen in de Binnenstad.

Acht op de tien omwonenden van coffeeshops vinden het prettig wonen in hun buurt. Vrijwel alle omwonenden houden van de levendigheid in de Binnenstad. Acht op de tien bewoners vinden tegelijkertijd wel dat mensen er ook rustig moeten kunnen wonen. Hoewel een beetje overlast volgens omwonenden bij de Binnenstad hoort, is er een grens aan wat nog acceptabel gevonden wordt. Een kwart van de bewoners ervaart meer overlast dan zij acceptabel vinden.

Net als in de 0-meting blijkt ook nu weer dat omwonenden met een hogere tolerantie ten opzichte van levendigheid en overlast in de Binnenstad minder overlast ervaren van de voorzieningen in de buurt dan overige omwonenden. Toch ervaart wel een kwart (26%) van degenen die vinden dat bij wonen in de binnenstad nu eenmaal iets meer overlast erbij hoort, momenteel meer overlast dan zij acceptabel vinden (terwijl zes op de tien niet meer overlast ervaren dan acceptabel).

¹ De overige voorzieningen worden door slechts een klein aantal omwonenden gezien als voorziening waar zij de meeste overlast van ervaren, waardoor voor de overige voorzieningen slechts een klein aantal respondenten de vraag naar meldgedrag is voorgelegd.

Omwonenden ervaren meer hinder van coffeeshops dan van andere voorzieningen. De helft van de omwonenden vindt coffeeshops hinderlijk.

Tabel 4 Houding t.o.v. levendigheid in de Binnenstad (%)

	(zeer) mee eens		neutraal		(zeer) mee oneens	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013
ik houd van de levendigheid in de Binnenstad	93	93	6	5	2	2
ook in de Binnenstad moeten mensen rustig kunnen wonen	75	82	16	11	9	7
ik vind het prettig wonen in de buurt ^a	-	81	-	13	-	6
als je ervoor kiest om in de Binnenstad te wonen, dan hoort daar nou eenmaal iets meer overlast bij	73	74	14	15	13	11
ik ervaar in mijn buurt meer overlast dan ik acceptabel vind	37	27	23	20	40	53

^a niet gevraagd in 2011

Voorzieningen in de buurt: nuttig of hinderlijk?

Direct omwonenden van coffeeshops in Dordrecht wonen in de Binnenstad waar behalve coffeeshops allerlei andere voorzieningen in de buurt aanwezig zijn. Hoe kijken zij aan tegen de aanwezigheid van deze voorzieningen en tegen coffeeshops in het bijzonder?

Winkels en restaurants in de buurt vinden omwonenden over het algemeen nuttig en vrijwel niet hinderlijk. Van snackbars en cafés ervaren ook weinig omwonenden hinder. Discotheken en voornamelijk coffeeshops worden veel minder vaak als nuttig ervaren. De helft van de omwonenden vindt de aanwezigheid van coffeeshops hinderlijk. Eén op de vijf ervaart hinder van discotheken/dancings. Deze resultaten komen overeen met de resultaten van de voorgaande meting.

Tabel 5 Oordeel over voorzieningen in de buurt (%)

	nuttig		neutraal		hinderlijk	
	2011	2013	2011	2013	2011	2013
coffeeshop	10	9	39	45	50	46
discotheek/dancing	39	35	41	51	20	14
café	48	51	43	41	9	8
snackbar/cafetaria	68	63	28	32	4	5
restaurant	86	82	14	16	0	2
winkel	90	90	8	10	2	0

Toelichting: % van degenen die zeggen dat de voorziening in de buurt aanwezig is.

Vetgedrukte waarden zijn een significante toename of afname ten opzichte van 2011.

Het oordeel over de aanwezigheid van voorzieningen in de buurt hangt (deels) samen met het gebruik ervan. Degenen die zelf wel eens gebruik maken van coffeeshops beoordelen ze minder vaak als hinderlijk. Net als in de vorige meting maakt slechts een klein deel van de directe omwonenden (7%) wel eens gebruik van een coffeeshop. De andere type voorzieningen in de buurt worden nog altijd veel vaker benut.

6 Aanpak overlast

Veel bewoners (negen op de tien) vinden het belangrijk dat de gemeente hen informeert over de aanpak van overlast. Echter, slechts een derde zegt dat de buurt hierover ook geïnformeerd wordt door de gemeente. Wel vinden zes op de tien omwonenden dat de gemeente aandacht heeft voor het verminderen van de overlast van voorzieningen in de buurt.

Slechts drie op de tien bewoners vinden dat de gemeente hen informeert over de aanpak van voorzieningen in de buurt, terwijl wel velen het belangrijk vinden dat de gemeente dit doet.

drs. L.M.A. Bastiaansen
 drs. I.A.C. Soffers
 dr. B.J.M. van der Aa
 oktober 2013

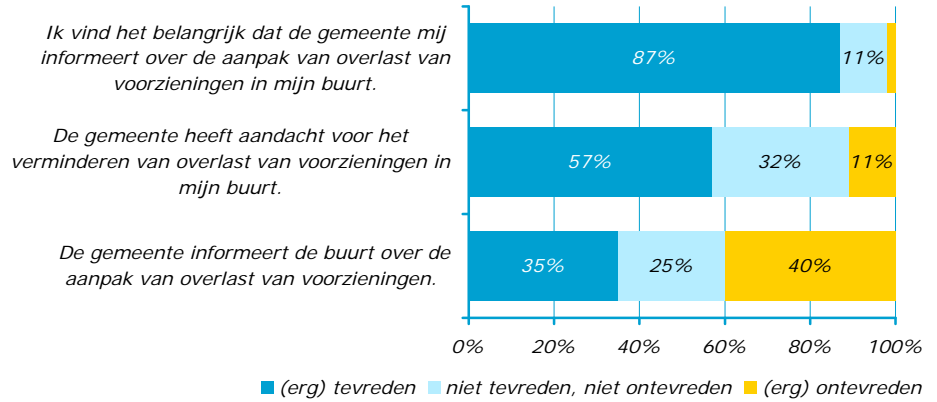
Postbus 619
 3300 AP Dordrecht
 (078) 770 39 05

ocd@drechtsteden.nl
 www.onderzoekcentrumdrechtsteden.nl

Partner voor beleid

Figuur 3 Houding t.o.v. aanpak overlast voorzieningen in de buurt, 2013 (%)

Toelichting: deze vraag is in 2011 niet gesteld.

Aan het einde van de vragenlijst was er de ruimte om opmerkingen te maken naar aanleiding van de vragenlijst. Ongeveer de helft maakte hier gebruik van (89 personen). De opmerkingen komen grotendeels overeen met de vorige meting. Een aantal omwonenden wil graag meer controle, toezicht en handhaving ten behoeve van het verminderen van de overlast met name op het gebied van verkeer en parkeren (18x genoemd). Andere bewoners vinden het jammer dat 'te hard rijden' als vorm van overlast niet in de vragenlijst is opgenomen (12x). Zij zeggen dat dit het belangrijkste probleem is in de buurt. Daarnaast zijn er bewoners die benadrukken dat niet de voorzieningen zelf overlast geven maar de bezoekers van de voorzieningen (9x). Denk hierbij aan vervuiling, wildplassen, harde muziek en parkeeroverlast. Ten slotte zijn er omwonenden die vinden dat overlast nu eenmaal bij het wonen in de Binnenstad hoort en die de levendigheid in de buurt fijn vinden (9x). Andere aspecten worden minder vaak genoemd.

Onderzoeksverantwoording

In mei 2013 hebben we enquêteurs met een schriftelijke vragenlijst langs de deuren gestuurd van de bewoners van alle woningen in een straal van zo'n 100 meter in de straat van een coffeeshop of een zijstraat ervan. Maximaal één persoon per huishouden van 18 jaar en ouder kon de vragenlijst invullen. In de praktijk kwam dit neer op een doelgroep van zo'n 40 à 50 omwonenden per coffeeshop. De enquêteurs hebben aan de deur het onderzoek toegelicht en de vragenlijst samen met een begeleidende brief van de burgemeester afgegeven. Enkele dagen later hebben zij de ingevulde vragenlijsten weer aan de deur opgehaald.

In totaal zijn 175 vragenlijsten ingevuld van de 374 bewoonde woningen. Dit betekent een respons van 47% die voldoende is om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. We hebben de respons herwogen naar het werkelijk aantal bewoonde woningen rondom elke coffeeshop, waardoor de resultaten representatief zijn voor alle omwonenden van een coffeeshop in Dordrecht.

In 2011 hebben we de 0-meting volgens dezelfde opzet gehouden. Het enige verschil was dat we in 2011 de omwonenden van alle acht de coffeeshops in Dordrecht hebben bevroegd, en in 2011 de omwonenden van zeven van de acht coffeeshops. Eén coffeeshop was ten tijde van het onderzoek in 2011 namelijk tijdelijk gesloten. In 2013 waren twee coffeeshops sinds kort gesloten. Toch hebben we nu wel de omwonenden van alle coffeeshops benaderd. En we hebben de vraagstelling in de vragenlijst op detail aangepast, zodat ook de omwonenden van de gesloten coffeeshops aan konden geven of en hoeveel overlast zij ervaren toen de coffeeshop nog open was. De totale resultaten van beide metingen (2011 en 2013) kunnen goed met elkaar vergeleken worden, aangezien de resultaten voor de extra coffeeshop in 2013 niet veel afwijken van het gemiddelde van de overige coffeeshops.